

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona
 Évesre 12 „
 Vidékre: Negyedévre 5 „
 Évesre 20 „

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Császó József.

== Egyeszsám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Sovány remények, nagy aggodalmak.

július 8.

Az utóbbi napokban jobbra fordult az időjárás, az eső ritkább volt, a terméskilátások megjavultak. Remélni merjük, hogy a termés általában nem lesz olyan rossz, mint a minőnek néhány hét előtt a kedvezőtlen időjárás miatt aggodva hittük. Az azonban máris megvan állapítva, hogy az ideai termés eredménye jóval mögötte marad a tavalyinak. Szőlő, gyümölcs, talán a tengeri is jó hozamot ígér, de a magyar nép igazi kenyere, a buza, továbbá az árpa alig fog megfelelő közepes termést adni.

S így, ha nem is kell mindjárt kétségbe esnünk a tavalyinál gyengébbnek ígérkező termés miatt, az aratás folytán beálló helyzet rózsásnak éppenséggel nem mondható. Dupla gondja lesz a gazdának az adóval s a téli szükséglet beszerzésével s a kereskedő és iparos, aki üzletének fellendülését az aratás után következő időtől várta kevesebb jövedelmet fog felmutatni, mint amelyet esetleg remélt.

Olyan a jó termés, mint áldásos országos eső, mindenütt megter-

mékenyíti az ország földjét. A gyenge vagy rossz termés pedig olyan, mint az országos szárazság káros voltát mindenütt, a gazdasági élet minden ágában érezteti.

Itt állunk tehát egy gyenge termés reményében országos politikai és gazdasági válságok közepe, nehéz és drága feladatok megoldása előtt. Honnan veszi ezekhez az elszegényedett ország az anyagi erőt? Egészen más lenne a helyzet, ha nyugodalmas, konszolidált viszonyok között érne bennünket a reményeinknek és szükségleteinknek meg nem felelő gyenge termés, akkor a nép összessége könnyedén elbirná azt a 10—20 milliónyi jövedelem csökkenést, melyet a gyenge termés okoz. De így a szokottnál is súlyosabb anyagi gondok nehezednek majd aratás után a gazda közönségre éppen úgy, mint a napszámos és cseléd népre, amelynek jó és rossz ekzisztenciája csak oly közvetlenül függ a terméstől, mint a gazdáé.

Az adóvégrehajtást nem befolyásolja a gyenge termés, csak exekválhatnak majd most is, mint azelőtt, minden felfordulhat ebben az or-

szágban, de a kincstárnak nem szabad megrövidülnie. S nem is fog. Gondoskodnak erről az adóbehajtó ügybuzgó közegei.

Ilyenkor aztán duplán érezzük hátramaradottságunknak kínos következményeit.

Eszteendő előtt megigérték nekünk illetékes helyen a progresszív adózási rendszer megteremtését, amely véget vetne annak a nagy anomáliának, hogy a félszessziós gazda csak olyan arányban adózik, mint a latifundiámos földesúr. Ha a progresszív adózási rendszer idejében érné az országot a rossz termés, ennek következményeit sokkal könnyekben viselné a károsult gazdaközönség, mert jóval kevesebb adót fizetne, mint a jelenlegi helyzetben. És ha tekintetbe vesszük, hogy a kis gazda jövedelmének több mint negyedrésze adókban aprósodik el, fogalmat alkothatunk magunknak arról, hogy a progresszív adó mennyire ellensúlyozná a gyenge termés kedvezőtlen hatását.

És ha valaha, úgy most, a gyenge termés után kell munka, kenyeret és pénzt adó közmunka

A hegedü.

Írta: *Ibrányi Miklós.*

Ott a falon lóg egy vén hegedü. A szellő a kinyitott ablakon besuhan, a hegedü hurjait megreszketteti s mint az Eol hárfája szól.

— Hiába várom a feltámadást, gazdám többé nem önt lelket belém s ez az izenet, mit te hoztál tőle csöndes szellő, csak a régi jó időre emlékeztet, ami nem jó vissza többé soha, soha . . . Mikor temették, kivittek engem is és úgy fájt hogy a többivel nera sirhatok, mikor a gyászindulót zokogták társaim. Kísérője voltam én is utolsó útjában. de míg ő reá fagyos göröngyöt húztak a kapások, engem visszahoztak. Nem tettek a sirba pihenni vele. Nem sirathattam el; azt hitték, a száraz fának lelke sincs, pedig az emberek rosszabbak egymáshoz, mint egy vén muzsikus hegedüje gazdájához. Az embereket a sors szeszélye változóvá, önzökké teszi . . . En mindig hű voltam gazdámhoz, együtt sirtunk és vigadtunk. Sohasem csaltuk meg egymást. Megértettem úgy, hogy annak szive dobbanássa szerint a halál és az üdvösség angyala ott lebegett, ahol ő úgy kívánta . . .

Nem értitek?? Egy nagy ur nevelt fel engem és gazdám is. Akkor mi még hárman voltunk. Szép asszonyok nótáját játszottuk. Sohasem szólottam olyan szívhöz szólón, mint akkor, amidőn azt a szép szőke fejét odaborította ehhez a száraz fához az az isteni asszony s kezében tartva a pezsgős poharat, mámorosan oda kiáltá a vele mulatóknak .

— Eljen a dal, a szerelem!!

Éreztem, mint reszket a gazdám keze a boldogságtól s könnyet csalt ki hurom hangja a szép szemekből. Egy mámor volt az akkori élet és a mámor akkor véget ért . . .

A csóknak, szeretkezésnek egy nálunk is nagyobb ur véget vetett. Magunk maradtunk gazdámval, a társunk elhagyott. És koporsójánál ki képviselte a fájdalom? Barátai talán, kikre vagyonát elpazarolta, vagy a szép asszonyok?? . . . Senki más, mint gazdám és hegedüje.

Jött más idő. — Dörögtek az ágyuk kivetette salakját a forrongó föld harci dalt hallott bölcsőjénél a gyermek s a vén, hatvanéves ember csatasíkra vágyott. Estéknél midőn az ellenség, jó barát pihenni tért, a tábor tűzénél egynéhány jó bajtárs összegyűlt. Egy hiányzott kö-

zülök, veszélyes sebbel a kórházban fekszik s az e levél, mit az atillába rejt a jó barát. egy utolsó üzenet a kis leánynak, kitől mint deli ifju vált el,

— Károly, — szól a társa után busuló barát, — huzd rá szép csendesén, hurod hangja az egekig érjen, azt, hogy „Kitették a holttestet az udvarra“

És zokogott a hegedü sirtak a fiuk. körülöttök sereglett lassan az egész tábor, lassu morajként hallatszott utána: „Rég veri már a magyart a teremtő“ . . . Egy új idő jött. Elhalt a magyar dal. Idegenek lettünk a magas palotákban s csak a népnek szive maradt a régi s ott a falusi kis csárdákban vigasztaltuk tüzhelyükhöz hazatért honvédeket.

A szegénység, a nyomor körülvelt bennünket, de mesterré képezte ki gazdám s akit hazájában a nagy urak elfelejteni kezdettek, az idegenek megértették, a külföld nekik kenyeret adott s a száraz fa hurjainak hangját esodálattal halgatták az aranytól csillogó termekben az emberek. A jólét napja, a diesség fénye tündöklött felénk. De mit ér a gazdaság? Valami fájt, valami hiányzott a boldogságunkból: az elhagyot haza. Csak vissza, vissza. Ott a Tisza mellett lesz hely számunkra, a nap me-

az üresen maradt magyar munkás kezeknek. Több mint 150 millió koronányi beruházásról szóló törvényjavaslat fekszik a képviselőház asztalán, hónapok óta hasztalanul várva az elintézést. Ha csak a harmadrészt, ötven millió koronát használnának fel ez óriási összegből, milyen nagy megkönnyebülésére lenne ez az ország munkás népének, kereskedőnek és iparosnak egyaránt!

Tehát sürgessük, kérjük, követeljük a közmunkák megkezdését, mert ha ez legkésőbb ősz elején meg nem történik, télvíz idején éhínség lesz Magyarországon!

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, jul. 7.

A folyosót két dolog foglalkoztatta: a függetlenségi párt leszerelése és a Fenyő-Pályi-ügy. Mindkettőt — és ez érdekes — befejezetlennek tartják. Kosuthék csendesen viselkednek ugyan, de az obstrukciót még csinálják Csávolszkyék; segédkeznek neki Ráth, Nessi és Lengyel. Mégis aligha tart sokáig ez az obstrukció, némelyek egy hetet, mások két hetet szánnak neki. A kínos botrányból eredt affér gyorsabban intéződik el, már ma megverekszik a két szerkesztő. A felek is, a segédek is meglehetősen feltűnést kelteve jártak-keltek a folyosókon. Pályinak Gajary Géza és Lönyay Géza a segédei. Fenyőnek Komjáthy Béla és Barta Ödön. Allitól még délben verekszenek, de ezt soha sem lehet biztosan tudni. A parlamenti segédek mindig titkolják az időt és helyet.

Egyébként a függetlenségi párt tegnapi határozata mégis visszahozott valamit: a kedélyességet és a vidámságot. A folyosón már sokan tréfálkoztak és a békés szélbaliak Olay Lajossal évődtek.

legebben süt ott, a virágok szebbek arra csak vissza még egyszer, hátha meg értenek most már az emberek.

Hazasiattunk, valami vágy, valami dejtalem hajott bennünket haza; gazdámnak jó hitestársa, szép leánya vár bennünket kis hajlékunkban. Azt gondoltuk. A dicsőséget a kinszet otthonunkért odahagytuk s régi kis házunkba amint beléptünk, ott találtuk az elhagyott helyen a viasszgyergyák fényétől megvilágított szobában a leánykát mirtuskoszorúval fején kiterítve, holtan.

Ez nagy csapás volt, félévig halgatott a dal — gazdám keze nem játszott a hurokon. Még egyszer, ez az utolsó óra volt, mikor kezébe vett, meg szólaltatott fájón, keservesen. Kedvenc dalait játszotta, azokat, amelyeket régi jó barátjával szerzett régen nagyon régen. Ereztem keze reszketésén, ez utolsó nótája lesz... Egy hur lepattant a hegedűről: a nyirettyű kiesett a kezéből... magam maradtam, ő is elhagyott...

A hegedű elnémult, a szellő tovaszállt. Talán elvitte az üzenetet a hegedűs sirjához, hogy várja, várja, gazdája felátadását a régi cimbora.

Az ülés elején történt azonban komoly dolog is: ez Hegedűs Sándor felszólalása volt. Hegedűs Sándor, közéletünk eme jeles, komoly, igazán szabad-elvű, igazán jeles férfiúi erényekben bővelkedő tagját egyre bántalmazzák — enyhén szólva — bizonyos oldalról. Nos e vádaskodásokra és gyanúsításokra ma élénk rokonszenv és tetszés mellett válaszolt Hegedűs Sándor. Az ülés többi idejét az obstrukció vette igénybe.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Khuen-Héderváry Károly gróf, Lukács László, Plósz Sándor, Darányi Ignác, Láng Lajos.

Elnök megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

A szállítási szerződések.

Hegedűs Sándor volt keresk. miniszter a napirend előtt szóval fel és reflektál Zboraynak szombati interpellációjára. Ugy abból, mint Rakovszky közbeszólásaiból azt következteti, hogy az interpelláció róla szól. Zboray gyökeresen tévedett. Mert az a szerződés, amelyről szó van és a melynek egy pontját kifogásolták, nem az ő műve, hanem Baross Gáboré. De ezt helyesnek, célszerűnek és hasznosnak tartotta és hogy igaza volt, bizonyítja az óriási déligyümölcs-forgalom, a mely azóta beállott. Különböztet pedig, ha valaki banknál működik, az még nem diszkvalifikál abban, hogy bármely szolgálatra alkalmaztassék, ha tehetsége és jelleme van. Az 1898-iki szerződés sem a szülő műve, mert szülő csak 1899-ben lett miniszter. Rakovszky azt is mondta, hogy könnyű a banknál levőeknek, mert tudják az állam titkait. Becsületes ember megtartja esküjét és bármily állásban volt azelőtt, mielőtt állami szolgálatban lépett, eskü alatt tett hitét meg nem szegheti és oly titkot, a melyet állami hivatásában tudott meg, egyáltalán el nem árulhat. Ennek következtében ünnepélyesen és határozottan kijelenti, hogy tiltakozik minden célzás, vagy feltevés ellen, ha esetleg reá vonatkozik. (Élénk helyeslés jobbról.)

De nem akar elődjeire sem árnyat vetetni, mert jóhiszeműségük kétségbevonhatatlan.

A mely rendeletet pedig a szülő bocsátott ki annak idején, az épen a szigorú ellenőrzésre vonatkozott. A mi később történt, arról nincs tudomása. Ha az ellenőrzést ki akarták játszani, helyesen járt el Láng miniszter, ha a legszigorúbb eljárást követte.

Zboray felszólalásában és Rakovszky későbbi megjegyzéseiben politikai tendencia is volt, mert a szabadelvű rendszer is vádolták. Az ilyen invektívákra az ember rendszerint valami gorombasággal felel és az ügy el van intézve. De ettől a sablontól eltér, (Helyeslés) megakarja fogni Rakovszkyt. Felkéri a keresk. minisztert, hogy a mi az ő (Hegedűs) egyéni működését illeti, engedje meg bárkinek a legszélesebb vizsgálatot és az aktákba való betekintést. Kéri Rakovszkyt, ejtse meg így a vizsgálatot, mert bár ez rendkívüli dolog, de néha az egyéni vitegritás szempontjából erre szükség van.

De itt az is felvetett, hogy valaki előnyököt biztosít a nemzet rovására és hogy gazdagodik. Ez a legvakmerőbb gyanúsítás. Nem akar ebből sem affért csinálni, hanem — talán barátai ezért szemrehányást fognak tenni neki — újabb vizsgálatot ajánl Rakovszkynak és Zbo-

raynak. Vizsgálják meg 20 év óta összes könyveit; felhívja a jelzálog bankot, a hol csekély vagyonát kezelik, bocsássa rendelkezésre bárkinek az adatokat, vizsgálják meg terheit és jövedelmeit és azok forrását és ha csak egy fillért fognak találni olyan forrásból, a melyenre itt céloztak: elfogadja a vádat és aláveti magát bármily elítéltetésnek, de ha ezt nem találják, akkor megköveteli, hogy mondják meg egészen őszintén, hogy az egy szándéknélküli, összefüggéstelen pikantériából előállított invektiva, amelynek absolute semmi alapja sincs és amelytől egyszerűen elfordul. (Élénk helyeslés jobbról.)

A miniszterelnöki program.

Ráth Endre bizalmatlansággal viseltetik Khuen iránt? A nemzeti vívmányokért folytatja a harcot. A tegnapi függetlenségi párti határozat után az ő szava nem sokat jelent. Am gömbölyítés be a harci zászlót... (Zaj.)

Csávolszky: Dehogy gömbölyítjük.

Nessi: Csak most bontjuk ki!

Ráth Endre: ... de gondolja meg a miniszterelnök, hogy ez a nemzetet csak igazsággal lehet megbékíteni. A nemzeti jogokat meg kell adni. Nem veszi tudomásul a programot.

Holló Lajos szerint a nemzeti vívmányokról van szó egyrészt, másrészt az új kabinet programjáról, illetve szándékairól. Neki nincs kifogása Héderváry személye ellen. Elismeri, hogy mint az országgyűlésnek tagja, kontaktusban volt a magyar politikával, de nem ismeri el azt, hogy a szabadelvűpárttal is szoros kontaktusban volt, mert 1894-ben a szabadelvűpárt egyhangulag utasította őt vissza. Szó ezután hosszabban a katonai kérdésekről és azt vitatja, hogy a nemzetnek az 1867. XII. t. cikkben biztosított jogait meg kell adni és hogy ezek megvalósulása nélkül béke nem lesz. A miniszterelnök beszédei őt ki nem elégítik. A nemzet és dinasztia közötti viszonyt a katonai kérdések elmérgesítik. Nem hiszi azt, hogy erőszakkal akarnának kormányozni Magyarországon. Ha a házat exlexben fel is oszlatnák, célt nem érnek el vele, mert a megység megtagadnák a választást. Ép oly kevéssé lehetne erőszakkal ujoncozni és adót szedni. Végül határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint a válság csak a nemzeti engedmények megadása által oldható meg. (Helyeslés balról.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Zboray Miklós személyes kérdésben szólal fel. Szerinte Hegedűs előadása nem fedti a tényeket. Borost nem szabad a vitába belevonni. Az 1898-iki szerződést Hegedűs alatt kötötték meg.

Hegedűs Sándor: Nem áll! Nem áll!

Zboray: De tudott róla!

Hegedűs: Nem tudtam! Nem tudtam!

Zboray a kereskedelmi társaságokról azt mondja, hogy embereik formális tanácskozást tartottak, miként játszik ki a törvényt.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Mit tárgyal a város?** A július 9-iki közgyűlés tárgysorozata: 1. Polgármesteri jelentés az 1903. évi május-június hónapokról. 2. Ugyhátrány-jegyzék közgyűlési megbízatásokról. 2. Gr. Khuen-Héderváry Károly m. kir. miniszterelnök urnak 2787/1903—I. sz. leirata, melylyel

a város közönségét m. kir. miniszterelnökké kinevezéséről, ugyszintén miniszter-társainak kinevezetetéséről értesíti és a törvényhatóság támogatását kéri. 4. A magy. kir. Belügyminiszter urnak 47,139 1903. számú leirata az 1903. évi költség-előirányzatra. 5. A m. kir. Honvédelmi miniszter urnak leirata a Ludovika-akadémiai alapítványra javaslatba hozott ifjak felvételére vonatkozólag. 6. M. kir. Belügyminiszter ur leirata a katonai csapatkórház ügyében. 7. Pozsonyvármegye közönségének átirata, mely mellett a magyar nyelvnek az üzleti élet terén minél szélesebb körben való érvényesülése végett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolás végett megküldi. 8. Budapest székes főváros törvényhatósági bizottságának átirata, melylyel a hazánkban nem lakó, de innen jövedelmet élvező birtokosoknak különösebb megadóztatása végett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát támogatás végett megküldi. 9. Pozsony sz. kir. város átirata, melylyel az egyesülési és gyülekezési jog törvényhozási rendezése végett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát támogatás végett megküldi. 10. Pozsony sz. kir. város átirata, melylyel a városok és községek által kölcsönök után fizetett kamatoknak adó- és bélyegmentessége iránt a miniszteriumokhoz intézett feliratát hasonlított felirattal leendő pártolás végett megküldi. 11. Győr sz. kir. város átirata, melyben a vidéki városok részére adó-, bélyeg- és illetékmentes kötvények kibocsátását célzó törvényalkotása végett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának támogatását kéri. 12. Pest-Pilis Solt Kiskun vármegye közönségének átirata, melyben a Szerbiával fennálló kereskedelmi szerződés felmondása végett a m. kir. földművelésügyi miniszter urhoz intézett feliratának pártolását kéri. 13. Moson vármegye közönségének átirata, melyben a Magyarország és Alsó-Ausztria közötti határok helyreállítása ügyében az országgyűlési képviselőházához intézett feliratának pártolását kéri. 14. Kolozsvár sz. kir. város közönségének megkeresése a hazai ipar támogatása ügyében. — 15. Somogy vármegye közönségének átirata, melyben a vadászati törvény módosítása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát támogatni kéri. 16. Sáros és Csanádvármegyék átirata, melyben az 1890: I. t.-c. módosítása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratuknak támogatását kéri. 17. Kassa sz. kir. város átirata az ingó zálogtárgyak 30 koronán aluli értékének illetékmentesítése tárgyában. 18. Hontvármegye átirata, az 1879: XL t.-c. §. 1. pontjának megváltoztatása és az 1876: XIV. t.-c. §. 50. §-ának törvényhozási intézkedéssel kibővítése iránt a képviselőházhoz intézett felirata támogatása iránt. 19. Tanácsi előterjesztés a honvéd hadapród-iskolában megüresedett egy városi alapítványi hely betöltése iránt. 20. Tanácsi előterjesztés a vagyon-leltár egybeállítására és nyilvántartására iránt alkotott szabályrendeletnek kihirdetése és életbe léptetése iránt. 21. Tanács bemutatja a guti magfák eladására kötött szerződést s javaslatot tesz a vételár miként leendő felhasználása iránt. 22. Tanácsi előterjesztés a Meszena-alap rendezése, jövedelmeinek felhasználása s alapító oklevél

készítése iránt. 23. Bészler Károly árvaszéki elnök jelentése az 1903. év I. feléről. 24. Abrahám László t. főügyész jelentése az 1903. év I. feléről. 25. Tanácsi előterjesztés a gazdasági ismétlő iskola és az oháti népiskola létesítése tárgyában. 26. Tanácsi javaslat a feltétlenül kielégítésre váró szükségletek fedezésére és a pénzügyeknek rendezésére. 27. A tanács előterjesztést tesz a városi nyomdánál új beszerzésekből előállott kiadások fedezésére 2487 kor. 95 fillér póthitel engedélyezése iránt. 28. Tanácsi előterjesztés az Arany Bika főbejárata melletti bolthelyiség bérbeadása iránt. 29. A debreceni műpártoló egyesület kérvénye 118 korona nyomdai tartozásának elengedése iránt. 30. A debreceni székely társaság kérvénye ingyenes és kedvezményes nyomtatás engedélyezése iránt. 31. A pozsonyi magyar közművelődési egyesület felhívása és kérelme, az egyesület céljainak anyagi támogatása iránt. 32. Tanácsi jelentés a Ferenczy Elek ellen a salétrom laktanya mögötti legelő föld bérhátraléka iránt lefolytatott per eredményéről. 33. Tóth Ferenc helybeli és Blumm Sándor budapesti, illetve debreceni cég felebbezése a városi tanácsnak a városi rendőrök, hajduk és szolgaszemélyzet ruházata szállítására hozott határozata ellen. 34. Hidvéger Mihály és neje debreceni lakosok felebbezése a városi tanácsnak 13,523 1902. számú határozata ellen, melylyel a veker-pusztai bérletéből formált kártérítés iránt beadott kérelmükkel elutasítottak. 35. Gazdasági bizottság javaslata a közigazgatási bizottságban működése rendezése iránt. 36. Tanácsi előterjesztés a törvényhatósági utkaparóknak a nyugdíj-jogosultak közé felvétele iránt. 37. Fülöp András nyug. rendőrbiztos felebbezése a nyugdíj alapját képező városi szolgálati idejébe, az azt megelőzőleg eltöltött katonai szolgálati ideje beszámítása s nyugdíja felemelése iránti kérelme tárgyában hozott közgyűlési határozat ellen. 38. Egy fégyelmi ügy bejelentése. 39. Röllig Ede kérvénye, honosítása esetére a községi kötelekbe felvételnek kilátásba helyezése iránt. 40. Király József és neje elepi tanyabirtokosok kérvénye tulajdonjoguk bekebelezhetőségének engedélyezése iránt. 41. Tanácsi előterjesztés Vántsa György 3 és fél öl fa megadása iránti kérelmére. 42. Pecze István volt városi számadó eskikósnak kegydíj iránti kérelme. 43. Erdélyi István nyomdai alkalmazott kegydíj iránti kérelme. 44. Özv. Somogyi Józsefné kegydíj iránti kérvénye. 45. Szabadságolás iránti kérvények. 46. Bábaoklevelek kihirdetése.

× **Teljes tanácsülés.** Teljes tanácsülés volt tegnap délelőtt Puky Gyula főispán elnökle alatt a városházán, mely délelőtt 10 órától déli fél 1 óráig tartott el. A tanács ülésen az e hó 9-iki közgyűlés tárgyait készítették elő. Miután pedig az egész tárgysorozatot a tegnapi ülésen megnevezés nélkül, a teljes tanácsulást, ugyancsak Puky Gyula főispán elnökle alatt, ma délelőtt 10 órától folytatni fogják. A mai ülésen veszik tárgyalás alá a közgyűlés elé terjesztendő 16 millió kölcsön ügyét is.

× **A 16 millió kölcsön.** Tegnap azt irtuk, hogy a nagy kölcsön ügye nem szerepel a csütörtöki közgyűlés napirend-

jén. A tárgysorozat 26-ik tétele azonban így hangzik:

Tanácsi javaslat a feltétlenül kielégítésre váró szükségletek fedezésére és a pénzügyeknek rendezésére.

E szerint a holnapi közgyűlésen a törvényhatósági bizottság tagjai elé kerül a nagy kölcsön ügye.

EGYHAZ és ISKOLA.

Iskolai értesítők.

A legközelebb mult hetekben megtartott vizsgálatok az 1902—3-ik tanévet országsszerte befejezték. A tanuló ifjuság szétszórt s az intézetek falai között az oly hosszú időn át száműzött csend ütötte fel birodalmát. Egymás után jelennek meg immár az iskolai élet utolsó jelenségei, az értesítők, a melyekben az igazgatók beszámolnak a vezetésük alatti intézetek működéséről.

Nagy fontosságot tulajdonítunk ezeknek a beszámolóknak, mert hazánk művelődéstörténetének fontos adatai vannak azokban összegyűjtve. Mi azonban abból a szempontból mutatjuk azokat figyelemre, mert belőlük tudjuk megítélni, — hogy milyen gyümölcsöket várhatunk a haza virágaitól.

Válságos napokat élünk, A kor szelleme nem igen kedves a nemesnek és magasztosnak, a létfenntartás az erősebb jogán, az élvezet a szükséglet címén, ezek uralkodó eszméi. Nekünk pedig az a véleményünk, hogy hazánkra csak akkor viradhat szebb jövő, ha az ifjuság keblét a munkakedv mellett nemesebb eszmények is hevitik.

Ez a szempont lebeg elöttünk, midőn a debreceni tanintézetek működését vizsgálat tárgyává tesszük és a következőkben ismertetjük.

I.

A kegyes-tanítórendi római katolikus főgimnázium értesítője.

Az értesítőt a megboldogult dr Schlauch Lőrinc bíboros-püspök arcképe díszíti és emlékezetének vannak szentelve a bevezető sorok. A mint a főgimnázium történetéről szóló I. fejezetből kitűnik, méltán gyászolja az intézet a megboldogultat, mert benne egyik alapítóját vesztette el. Ugyancsak e fejezet tolmácsolja az intézettulajdonos rend háláját Debrecen sz. kir. város tekintélyes alapítványáért.

A főgimnázium fejlődése nagy hasznára van Debrecen város művelődésének. Az intézet vezetése, a nemzeti szellem, a nevelésre és törekvő lelkes tanítás a kegyes tanítórend e főgimnáziumát az ország legjelesebb tanintézetei közé emeli a mi míg egyrészt dicsősége Váradai Károly igazgatónak és a derék tanári karának, másrészt a város iskolai jóhírének emeléséhez is hozzájárul.

Az iskolai évről két nagy jelentőségű eseménye volt. Az egyik a VIII

Nincsen többé elhalványodás! Régi, de javított másolási módunkat követve csakis tartós fényképeket készítünk. Bizonyítja még az 1865-ben kiadott munkáink teljes épsége.

GONDY és EGEY.

HEUREKA!

osztály megnyitása, a másik az, hogy a tanári személyzet a szükséges létszámra emeltetett. A rendes tanárok száma 14, a kiken kívül a nem róm. kath. vallású tanulókat az illető felekezetek hitoktatói tanították a hittanra. A rendes tantárgyakon kívül tanult még az ifjuság gyorsírást, szabadkézi rajzot és kardvívást.

A mint a fegyelemről szóló fejezetből kitűnik, a tanári testület ítélete az ifjuság magaviseletének megbirálásánál mindenkor a gyermeki lélek és természet ismeretéből indult ki és szigorú csupán végzetesebb hibákkal szemben alkalmazott. Ugy látszik a legtöbb bajt a szülők gyengesége okozza, mert az igazgatóság ismételve panaszkodik miatta. A betegségek miatt mulasztott órák száma 8319 volt. Ennek azonban az az oka, hogy a családokban előforduló járványos betegségek alkalmával nem beteg tanulókat is eltiltottak az orvosok az iskola látogatásától.

Beiratkozott összesen 354 tanuló, az év végén volt 312. Minden tantárgyból jelesen vizsgázott 10, jó eredménnyel 39. Altalában véve 70 tanuló jó sikerrel vizsgázott, a kik közül 33 más felekezetbeli. Elégtelen osztályzatot is kapott 74 tanuló, több tárgyból azonban csak 41. A nem köteles tantárgyakat 205 tanuló közül csupán 11 tanuló vizsgázott elégséges eredménnyel. Ösztöndíjat nyert 29, jutalmat 31 tanuló. Érettségi vizsgálatra jelentkeztek 19-en, a kik közül jelesen 1, jól 4, egyszerűen 9 érettségizett, Javító vizsgálatra utasítottatott 4, teljes ismétlésre 1. Ez elég jó eredmény.

A főiskolai önképzőkörnek volt rendes tagja 44, pártoló 54. A tagok munkássága elég szerény volt, a mennyiben csak 12 költeményt, 4 értekezést és 6 birálatot olvastak fel és szavaltat csak 17 volt. Pályadíjat és jutalmat nyertek: Krampera Gyula három munkálatával is, Nagy László, Uj Sándor, Simonyi István, Kostyák József és Liedermann H. A tornavizsgálaton 20 ifju nyert jutalmat.

A jövő tanévben az I. osztály párhuzamos lesz s így helyhiánya miatt valószínűleg senkit sem utasítanak vissza. A beiratások határideje szeptember 1-3 napján.

0.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap ünnep napon d. e 9-12-ig.

Juli 9. Városi rendes közgyűlés.

Juli 14. A városi áru- és terménycsarnok igazgatósági ülése.

* **Árviz az utcákon.** A hiányos csatornázás miatt a tegnapi felhőszakadás valósággal árvizet zuditott a város több utcájára. Az utcákon az átjárás csaknem lehetetlen volt a zuhogó vizáradattól. Sőt a Zápolya és Csillag-utcákon fél méternyire állott a víz. Az áradat legveszedelmesebb mérveket a Bocskay téren öltött. — Ugyanis a Ceglég utcai kanális bedugult és a Bocskay téren két méter magasságra emelkedett a víz. A tűzoltóság kivonult, hogy az esetleges mentési munkálatokat végezze. Az árviz okozta kár jelentékeny. Számos házból ki hurcolkodott a lakosság. A butorok az utcán

áztak, míg a szobákat iszap borította. A Csillag utca 107 sz. házban az árviz egy méter magasságra emelkedett. A tűzoltóság csak hosszas küzdelem után tudta a bedugult csatornát a szeméttől megszabadítani s megnyitni utját a víz lefolyásának.

A veszedelem szerencsésen elmúlt emberélet a hirtelen vizáradásnak nem esett áldozatul. Ép ezért kiadjuk másik vidám, tudósítónk következő híradását is az esetről:

* **Árviz Debrecenben.** Szörnyű veszedelem szakadt tegnap délután Debrecen városára. Kis híja, hogy a szegedi katasztrófa nem ismétlődött nálunk. A pusztító elem talán csak azért nem rombolt le aznyi házat, mert a Tiszák eimerében már ott van a fehér elefánt és Debrecen rekonstruálására, különben árviz pusztítása nélkül is éppen most vesznek fel 16 milliós kölcsönt.

Borzasztó, végzetes volt az árviz ölmagasságu iszap-ömlése a Bocskay-téren, a Csillag-utcában, a Zápolya-utcában és az egész népes környéken. — *Több száz élet pusztult el* az árvizben (Macska, egér, csirke, patkány és más ily földi féreg.) Az emberek lakásai két méter magasságban megteltek iszappal. Jajveszélés, rémület, satöbbi. Nem írom tovább. A részletek már azért is leirhatatlanok, mert szűk a hely a lap hasábjain. De meg kell említenem, hogy a Bocskay-téren az irtózatot vész miatt egy verklis kénytelen volt abba hagyni a nóta-nyeggetést. A kis-pécsi dalárda dalünnepe pedig az árviz miatt félbe maradt. A dalosoknak torkukon rekedt a dal, mint Ádám csutkája.

* **Félre verik a harangot.** A debreceni közönség meg ne ijedjen, ha legközelebb a városban tűz támad, félreverik a harangot. Ennek oka pedig nem az, mintha a derék tűzoltó testület különös kegyelettel a múlt emlékei iránt vissza akarná és jogaikba helyezni a hagyományos régi szokásokat ama bizonyos gerundium idejéből. Egészen más ennek a harang félreverésnek az oka. Ugyanis a város — ha nem lesz mindennap felhőszakadás — locsoltatni fogja az utcákat és erre a célra felhasználja a tűzoltóság vízfordós szekereit. Így aztán a tűzoltóság víz és hordók nélkül marad. Ha tehát tűzveszedelem keletkezik, félreverik a harangokat, első sorban azért, hogy az utca porát öntöző kocsisok meghallják a jelt és hirtelen megfordulva: lóhalálában visszaadják a vizes hordókat eredeti rendeltetésüknek. Adja isten, ne ugy legyen, de ha nagyon száraz poros időben teszsem egy hétig mindennap tűz lesz — bele fulhatunk majd a porba... Ugy-e bár kedélyes itt nálunk a locsolás rendje és tarka élet Debrecenben vizes hordónak lenni!

* **Világítélet.** Arról már nem is panaszkodunk, hogy tavaszunk nem volt s hogy nyarunk nincs, hanem csupán arról beszélünk immár, hogy ez az időjárás ami felettünk napról-napra kísért, valóságos világítélet. Egymást érik a zivatarok, jégverések és villámesapások; s az ami eső képében az égből reánk hull, már nem is zápor, hanem valóságos vízömlés. A gazdák a nyár és főleg aratás derekán természetesen kétségbe eseten, de hát tehetetlenül nézik, egy év fáradságának s esetleges reménységeinek — a termésnek — elpusztulását. S annyi politikai áldatlan háborgás között, most még az egek haragja is reánk zúdult. Igazán méltán kérdehetjük: mi lesz

velünk. A rémséges záporok különben utcáikon — még a főutcát se véve ki — valóságos tavakat és tengereket képeznek, úgy hogy dolgot ad, még legjobb utakon is, utat lelni. De mintha ez tanulságul is szolgálhatna mindazoknak, kik a közeli közgyűlés küszöbén azt akarják — sőt már most is — hangoztatni, hogy minek még a csatornázás, majd ha az állam intézkedik, majd akkor. Az állam — sok szegényebb hely mellett — nekünk ugyan pénzt arra soha se fog adni, jó tanácsunk meg, az nekünk is bőven van. Hogy pedig egyáltalán minek még az? Hát csak tessék utcáikon úgy világítélet idején széjjel nézni, aztán őszinte szóval hamar is meglehet reá felelni, hogy minek is még az!?

* **Siketnémák felvétele.** Hirt adtunk arról, hogy a Siketnémák egyesületének iskolája ez őszön megnyílik. — Az iskola szervezési munkálatai már nagyban folynak, a közoktatásügyi miniszter által e célból kinevezett Gácsér József szaktanár közreműködése mellett, ki e célból napok óta városunkban időzik. Az iskolába való felvétel pályázati feltételeit különben már jóideje közhírré tette az egyesület vezetősége, s ugytudjuk helyből és vidékről eddig mintegy 10-en kérik az iskolába való felvételüket. Minden szó és írásnál fényezebben igazolja ez a körülmény tehát azt, hogy e hézagpótló intézményre nálunk tényleg milyen nagy szükség volt s hogy annak minő nagy haszna is lesz.

* **A pénzügyigazgatóság hivatalos órái.** A nyári két hónap alatt, júliusban és augusztusban a pénzügyigazgatóság összes hivatalainak hivatalos órái reggel 7-től déli 1 ig tartanak, mitől a közönség tájékozása végett híradással vagyunk.

* **Temetés.** Tegnap délelőtt helyezték örök nyugalomra Széll Géza községi hivatalnokot. A korán elhunyt fiatalember temetése nagy részvét mellett folyt le. Barátain és ismerősein kívül idegenek is sokan osztották bánatát a mélyen sujtott anyának. Az elhunytban ifj. Széll István mezőrendőrkapitánysági hivatalnok öccsét gyászolja.

* **Gyorsabb és kényelmesebb közlekedés a Székely földre.** A kormány végre nemcsak szóval, hanem intézkedésekkel is igyekszik segíteni a székely földön. Most a fürdőzés és a nyári kirándulások idején több igen kedvező változtatást hozott be az államvasutak igazgatósága. Először a közvetlen kocsikat járat egy részét Budapest és Sóvárád, másrészt Budapest és Csikgyimes között. Ha tehát ilyen kocsiba ül az ember, Málnásig Tusnádfürdőig ki sem kell szállnia. Nem kevésbé kedvező rendelkezése, hogy Brassóból Tusnádfürdő felé több vonatot indít, a melyek Sepsiszentgyörgytől kezdve gyorsvonati sebességgel közlekednek. Ez időszereint Brassóból négyszer, sőt egy személyszállító tehervonatot is számítva, ötször lehet Tusnádfürdőre s innen vissza utazni. Debrecenből leghamarabb és legkényelmesebben úgy ér az ember a székelyföld keleti részét, Tusnádfürdőt és környékét, ha a déli személyvonattal Szajdig utazik, ott felszáll az aradi gyorsvonatra, melynek közvetlen kocsija egészen Tusnádfürdőig viszi,

* **Igazgatósági ülés.** A városi termény- és áruraktár igazgatósága július hónap 14 én délutáni 4 órakor a városházán igazgatósági ülést tart. Az ülésen folyó ügyeket fog az igazgatóság elintézni.

* **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta elhaltak: Szatmári Eszter ev. ref. 8 éves, Szalontai Ferenc ev. ref. 17 hónapos, Egri Katalin ev. ref. 9 hónapos, Rottman Kornélia izr. 5 éves, Berki Károly ev. ref. 10 hónapos, Prém 7 napos, Jeremiás Ferenc ev. ref. 56 éves, Juhász István ev. ref. 2 hónapos.

* **Távirat a világ körül.** New-Yorkban tegnap nyitották meg az új amerikai táviró kábelvonalat, mely a Csendes óceánon által összeköti az Egyesült-Államokat Honolulun és Guamon át a Filippínakkal. Mackay a kábeltársulat elnöke ki Roosevelt elnökkel Oysterbaiban (New York állam) tartózkodik, táviratot menesztett a világ körül az elnök címére, akihez ez 10 perc múlva érkezett.

* **Kirakat a gyalogjárón.** A rendőrség bünyügyi osztályához két feljelentés is érkezett olyan kereskedőkről akik kirakott ládáikkal és árucikkal a gyalogjárók forgalmát akadályozzák. Az egyik Vizvári és Társa cég, a másik Feldman és Társa. Mindketten a város Simonffy utcai bérpalotájában árulnak. A különben is nagyforgalmu utcán az üzletük elé hirdetéssel teleragasztott ládákat és a cégtábláikra mindenféle portékát raktak. Ennek a tulfeszített árukinálásnak és hűhözásnak a rendőrség kiadja a méltó jutalmát.

* **Hiány a rendőrségen.** Az éjjeli órákban beállít a rendőrségre egy tót atyafi Gelevan Mihály és keserves könyhullatások közt elpanaszolta, hogy 10 koronáját és a munkakönyvét ellopták. Természetesen óriási időbe került, míg nevét és a tényállást megállapíthatják, mert az atyafi nem tudott magyarul és a rendőrségen — szégyen bevallani — senki sem tudott — Szomorú nagyon szomorú eset ez, hogy a rendőrségen még tótul se tudnak.

* **Bugyi enyelgés.** Fuvar nélkül ácsorgott a Boeskey téren Pataki János talpigás. Arra ment el Vásári Eszter, ki — úgy látszik — megtetszett Patakinak. Tetszését abban nyilvánította, hogy minden bevezetés nélkül ostorával végig vágott a leány arcán. Vásári Eszter fájdalomában a rendőrségnél keresett orvoslást.

* **Sasa a Moulin Rougeban.** Sok évvel ezelőtt volt, egy este, amikor nagy mulatság volt a parizsi éjjelek híres tanyáján, a Moulin Rouge termében...

Mile Rayon d'or, a szépségéről és lenge erkölcséről ismert táncosnő alkotta a központot a terem egy részében, Káprázatos ruha volt rajta: czupa briliáns, meg gyöngy a varottasa; csupa leplezetlen bőr a látni való alatta...

Mile Rayon d'or remekül járta a kánkánt: A körülötte állók bódultak, szinte megittasodva nézték, hogy voltaképpen milyen szép a bünyű asszony... leány korában. A nézők közt állt egy testes, elegáns ur, meg egy aranycvikkeres fiatalember; ezeknek szólt a szép cocotte tánca.

Egyszerre, mikor a zene merész fordulat-hoz ért, Rayon d'or kisasszony egyet szökött és apró, aranyszínű cipellős lába lerugta a fiatal cvikkeres ur kalapját, amely úgy repült fel a plafonig, mintha szárnya kerekedett volna.

— Bravo, Rayon d'or! Bravo! tapsolt a tömeg.

A kövér ur azonban igen nagy zavarba jött, sietve fölkapta a fiatal cvikkeres ur kalapját és halkán így szólt hozzá!

— Jerünk, Sasa!

Sasa pedig, aki bambán nézett maga elé, sietve el is hagyta kísérelőjével a termet.

Egy detektív nyomban a esiatlan táncosnőhöz lépett.

— Szerencsétlen, tudja, kivel követte el ezt az arcátlanságot?

— Hogyne, nagyon jól tudom. Az egyik Milán király volt, a másik pedig a fia, a kis király.

— A maga arcátlansága így még inkább büntetésre méltó!

O, engem nem enged Milán bántani, nagyon jól ismer őt. Hiszen tegnap is egész reggelig velem mulatott...

A detektív erre sietve elosont s nem faggatta tovább a merész hölgyecskét.

* **A haj mint bűnjel.** Érdekes bűnjelt mellékelt a hivatalos látélet mellé Hajdu Erzsébet: kitépelt haját. Hajdu Erzsébet a Varga-kert végén lakik. A kertet körülvevő árokba, mely az esőzések miatt megtelt, szokta rucáit kihajítani. Tegnap 26 ruca helyett csak 25-öt talált. A hiányzó ruca iránt átment a szomszédban lakó Sztraka Jánosnéhoz, ki felüött leányával egy kamarába huzta az ijedt Hajdu Erzsébetet és ott alaposan helyben hagyta. A megvert, megtépázott asszony kitépelt hajával és dr. Szentpály orvos látéletével sirva panaszolta el sérelmét a bünyügyi osztálynál, hol a kitépelt hajáért megkapja az elégtételt.

* **Vigyázatlan kocsis.** Vigan hajtott tegnap delben a Kossuth utcán Kis István I. számú egylovas kocsis. A vigajtásnak azonban csaknem szomorú következménye lett, amennyiben hajszálon mult, hogy a robogó kocsi el nem ütötte Somossi Lászlót, ki az utcán keresztül ment. A vigyázatlan kocsis feljelentették.

* **Pályázat.** A m. kir. posta, táviró és távbeszélőnél betöltendő 108 gyakor-nokjelölti állásra ezennel pályázat hirdették.

Ezen állásokra 1883. évi I. ső törvényeikk 14 §-a értelmében azok pályázhatnak, a kik középiskolát, vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet érettségi vizsgával sikeresen elvégeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok.

Ezen feltételeken kívül a pályázók közösi erkölcsi bizonyítvánnyal feddhetetlen előéletüket, közhatósági orvosi bizonyítvánnyal pedig és és egészséges — a posta és táviró szolgálatra alkalmas voltukat igazolni tartoznak.

Továbbá azok, kik a középiskolát az 1902—3-ik tanévet megelőzőleg végeztek, kötelesek hiteles módon azt is kimutatni, hogy azóta hol voltak alkalmazva, illetve foglalatokodtak.

A pályázat alá becsatolt állásokat a kerületi posta és táviróigazgatóságok fogják betölteni, számszerint minden igazgatóság tizenkettőt.

A saját kezüleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal fölszerelt kérvények a már közszolgálatban állók által felettes hatóságuk, közszolgálatban nem levők által pedig az illető főszolgabíró vagy polgármester útján folyó évi július hó 31-ig a szerint, a hol alkalmaztatást óhajtanak nyerni, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi posta és táviró igazgatóságokhoz nyújtandók be.

Az említett határidőn túl érkező folyamodványok csak az esetben fogadtatnak el, ha a kitűzött határidőig pá-

lyázók kellő számmal nem jelentkeznek.

A pályázók közül kiválasztottak az illető posta és táviró igazgatóság felhívására, az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, a ki azután felfogadásuk iránt határoz.

A felfogadott posta és táviró gyakor-nokjelöltek eskü helyett, ezt pótló fogadalmat tesznek, két (2) hónapra napi díjban részesülnek s a következő feltételek mellett lépnek szolgálatba.

1. Allásukat az illetékes posta és táviró igazgatóság felhívására, folyó évi szeptember hó 1-én, vagy ha az igazgatóság másképp rendelkezék, ehhez képest elfoglalni tartoznak.

2. Kötelesek a posta és táviró igazgatóság által kijelölendő hivatalnál, melynek fegyelmi hatósága alatt állnak, a posta és táviró kezelést gyakorlatilag elsajátítani s ott rendes szolgálatot teljesíteni.

3. 1904. évi szeptember hó 1-re saját költségükön Budapestre, illetve Zágrába helyeztetnek át a posta és táviró tisztképző tanfolyam hallgatására.

4. A posta és táviró tisztképző tanfolyam tartama alatt, mint annak rendes hallgatói, a tanfolyami szabályzatnak, minden tekintetben alávetik magukat s a beiktatási és tandíjakat, ha csak ezek alól föl nem mentetnek, fizetni kötelesek.

5. Napi díjaik élvezetében a tanfolyamnak 10 óra terjedő tartama alatt is megmaradnak: de ennek fejében, a tanfolyam székhelyén levő posta és táviró igazgatóság rendelkezése szerint szabad idejükben gyakorlati szolgálatot teljesíteni tartoznak.

6. A kik ezen feltételeknek eleget nem tesznek, vagy a kiknek magaviselete, avagy megbízhatósága kifogás alá esik, valamint azok is, a kik a posta, táviró és távbeszélő szolgálatra más okok miatt alkalmatlanoknak találtnak: a szolgálat, illetve ezen próbaképeni alkalmaztatás alól minden további igény nélkül egyszerűen felmentetnek.

7. Azok viszont, a kik gyakorlati alkalmaztatásuk alatt teljesen beválnak, a posta és táviró tisztképző tanfolyam szabályszerű elvégzése s a posta és táviró tisztképző tanfolyam szabályzata által előírt szakvizsga sikeres letétele után, posta és távirógyakor-nokokká neveztetnek ki az 1893. évi IV. törvényeikk 11 ik §-ában megállapított segélydíjjal, azaz ha felsőbb tanintézetet végeztek, évi 1000 korona, különben pedig évi 800 korona segélydíjjal; a posta és posta és táviró tisztképző tanfolyam szabályzata által előírt szakvizsga sikeres letételevel pedig minősültséget szereznek posta és táviró tisztviselői állásokra.

* **Olvaso közönségünk szives figyelmét felhívjuk az Iparvállalati és Kereskedelmi Részvénytársaság alapítói által közzétett részvény aírásai felhívásra.**

x **Tennis és Tourista ingek,** tennis övek, valamint francia batist és zephyr divat ingek legnagyobb választékban **Fekete Jakab** uri divat kalap és fehérnemű üzletében. A szabadalmazott Frith féle patent alsónadrágok egyedüli főraktára kizárólag budapesti férfi cipők.

Az Arany Bika kávéházában ma este Rácz Károly zenekara játszik

Balkányi Antal

fényképészeti műterme...
PIAC-U. 81.

o o o Specialista o o o
gyermek felvételekben.

TAVIRATOK.

A király Körberhez.

Bécs, jul. 7. Az osztrák hivatalos lap holnapi száma megleghangu császári kéziratot közöl Körberhez, melyben az uralkodó nem fogadja el a súlyos helyzetben az osztrák kormány lemondását és biztosítja a kormányt tartós, teljes bizalmáról.

A pápa.

Róma, jul. 7. A pápa állapota változatlan. Egyik órában eszméleténél van, azután ismét ájulás lepi meg. Allandóan fogy az ereje. Ugy látszik lassan el fog szenderülni.

Róma, július 7. A német császár a Hohenzollern yachton értesülve a pápa haldoklásáról, az összes jelenlevőkkel hangos imát mondott a pápáért.

Róma, július 7. Délután 2 órakor a pápát operálták. Beszurást tettek rajta Pravaz-féle fecskendővel, 800 gramm folyadékot eltávolítottak. A műtét után az orvosok némi megkönnyebbülést állapítottak meg, de egytől nyálkás hörögést a tüdőnek eredetileg megtámadott részében. *Mazzoni* kijelentette, hogy ez volt az utolsó kísérlet a szentatya életének meghosszabbítására. A katasztrófa már csak órák kérdése.

Szell Kálmán a Fehér kereszt elnöke.

Budapest, jul. 7. A Fehér kereszt egyesület délután tartott ülésén egyhangulag Szell Kálmánt választották elnökké.

A függetlenségi párt és az obstrukció.

Budapest, jul. 7. A függetlenségi párt ki fogja mondani, hogy azok a tagjai, akik folytatni akarják az obstrukciót, vonják le a konzekvenciát és lépjenek ki a pártból.

Szerkesztők párbaja.

Budapest, jul. 6. Fenyő Sandor és dr. Pályi Ede szerkesztők ma délután kardpárbajt vívtak. Fenyő mellén és mind a két kezének csuklóján megsebesült, Pályi sértetlen maradt. A felek nem békültek ki.

TÖRÉNYKEZÉS.

§ **Agyon lőtt tanuló.** A múlt évi december 30-án, *Molnár István* 16 éves tanuló *Salánky Ferenc* tanuló társra kíséretében kiment édes atyja tanyájára, hogy varjukra és verebekre vadásszanak. A vadászatnak szomorú vége lett, mert *Molnár István* egyik lövése *Salánkit* találta, aki 2 hét múlva meghalt. Ma tárgyalta az ügyet Dr. Oláh Miklós törvényszéki bíró elnöke alatt a törvényszék II. vádtanácsa. A vádlottat dr. Bakonyi Samu ügyvéd, orsz. képviselő védte, a vádat pedig *Galánffy János* kir. ügyész képviselte. A tárgyalás folyamán kiderült, hogy a szerencsétlenség csak igen kis mértékben terheli *Molnár Istvánt*, mert a végzetes lövés előtt *Molnár és Salánki* előtt egy szán állott. *Molnár* a lovak előtt éppen egy varjura lőtt, mikor *Salánky* a tulsó oldalról előlépett minek következtében a serétek bal láb-szárába furdódtak. A törvényszéki orvosok megállapították, hogy a halál közvetlen oka nem maga a lövés volt, hanem vérmérgezés. Ezen fontos enyhítő körülményekre tekintettel a törvényszék 60 kor. pénzbüntetésre ítélte a vádlottat, aki, ugy szintén az ügyész is belenyugodott az ítéletbe.

§ **Fordulat a b.-ujvárosi gyilkosság ügyében.** Ez évi május 26-án *Pincési Imre* b.-ujvárosi lakos *Hegedüs Ferencné* ugyanottani lakost fejszével valósággal lefejezte. A bűnvizsgálat szándékos emberölés miatt indult meg *Pincési* ellen, most azonban gyilkossággá minősül, mert a meggyilkolt asszony és testvérei előzőleg éleveszélyes fenyegetés miatt már feljelentést tettek *Pincési* ellen s a megtartott tárgyalás alkalmával a kir. járásbíróság a vádbeli kihágás miatt 14 napi fogházra és 40 kor. pénzbüntetésre ítélte minek folytán be van igazolva, hogy *Hegedüs*net előre megfontolt szándékkal ölte meg.

Magyar Királyi Államvasutak Üzletvezetőség Szeged.

17397/1903. szám. III.

Pályázati hirdetmény.

A Nagy-Becskerek állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. — A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi január hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át vagyis 1908. évi december 31-ig. — Bérletnek a következő helyiségek becsáttnak rendelkezésére:

Az emeleten: 3 vendégszoba,
1 előszoba,
lakásul: 3 szoba,
A földszinten: 1 cseléd szoba,
1 pincér szoba,
1 éles kamra,
1 konyha,
1 söntés,

továbbá 2 pince 2 padlás 150 m². területű gazdasági udvar és használatra átengedtetik az I—II. (99 m².) és III. (41 m²) osztályu étermek.

Az egy korona bélyeggel ellátott és *Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiírt Nagy-Becskerek állomása pályaudvarán levő vendéglői üzletre* felírttal ellátott lepecsételt, borítékba zárt nemkülönböztetendő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi július hó 25-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános főnökénél (Üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1903. évi július hó 24-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a bpesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90° szerinti értékben számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kammat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12 sz.) a hivatatos órák tartama alatt megtekinthetők miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi június hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Thurzó füred

háziilag kezelt

== KLIMATIKUS GYÓGYHELY. ==

Hidegvizgyógyfürdő

Szepesvármegye déli részén fekszik, 575 méter a tenger színe fölött, pompás és nagyterjedelmű és fenyveserdő közepette. — Kitűnő forrásvíz. — Allandó fürdőorvos.

Évad május 15-étől szeptember végéig.

Vasuti állomás: **Gölnicbánya-Thurzófüred**

Posta és távirat állomás. — Bővebb föl

világosítással szolgál a tulajdonos:

MENESDORFER KÁROLY, Gölnicbánya

(Szepesmegye.)

6937—1902.

Arverési hirdetmény.

A város tulajdonát képező *Apaftu* utca 145. számú — 64% — ös beltelek — felépítmények nélkül **1903. évi július hó 23. napján** délelőtt 9 órakor a város szék-házának kis tanácsstermében (I. em. 34. szám) tartandó nyilvános árverésen örök áron eladatik.

Kikiáltási ár 660 korona, melyen alól a telek el nem adatik.

Az árverési részletes feltételek a város számvevői hivatalában megtekinthetők a hivatalos órák alatt.

Árverelni kívánók a kikiáltási árnak 10 százalékát, azaz hatvanhat koronát az árverelő küldöttség kezéhez készpénzben bánatpénzül letenni, árverési feltételeket az árverés megkezdése előtt aláírni kötelesek.

Debrecen, 1903. június hó 8.

A városi tanács.

Az Alföldi takarékpénztár Debrecenben

kedvező feltételek és gyors elintézés mellett törlesztési jelzalog kölcsönöket ad 15—20 évi annuitásokra. Már fenálló jelzalog kölcsönöknek csekélyebb kamatlabu törlesztéses kölcsönökre átváltoztatását (conversiót) készséggel közvetit.

Az igazgatóság.

3286 sz.
1903.**Versenyárgyalási hirdetés**

Debrecen sz. kir. város tanácsa a város határában levő mezei düllő utak kitűzéséhez és állandósításához szükséges mintegy 2000 (kettő ezer) darab fagyálló kemény kőből készült 100 m. hosszú 15—15 cm. vastag oszlop biztosítására írásbeli zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet.

Felhívtnak mindazok, kik ezen versenyárgyalásban részt venni kívánnak, hogy ajánlati összegük 5 százaléknak megfelelő bántópenzrel vagy óvadék-képes értékkel felszerelt zárt írásbeli ajánlataikat Debrecen sz. kir. város polgármesteri hivatalához 1903. évi július hó 25. délután 5 órájáig nyújtják be.

A szállítandó oszlopok rajza, a részletes ajánlati feltételek Debrecen sz. kir. város mérnöki hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A beérkezett ajánlatok 1903. évi július hó 26-án délelőtt 10 órakor a városháza nagytanácstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Debrecen sz. kir. város tanácsa fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon válaszson, esetleg azok mellőzésével az oszlopok beszerzése iránt tetszése szerint intézkedhessék.

Debrecen, 1903. június 22.

A városi tanács.

Eladó ház.

Morgó és Meszena utcán két átjárattal 19. sz. a. ház eladó. — Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

Magyar Királyi Állami Ménéparancsnokság
Mezőhegyesen.620. ikt. szám.
3981.**Lóárverési hirdetés.**

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésintézetben kisélejtezett lóanyag folyó év július hó 21. és 22-én árverés útján a helyszínén eladásra kerül és pedig:

Körülbelül.	102 darab 3 éves herélt,
	25 „ anyakanca,
	16 „ 4 éves kanca
	15 „ fiatalabb kanca
	33 „ különböző koru használati nyerges és igás ló,
	36 „ kisélejtezett igás és különböző koru ló a helybeli ménésbirtoktól.

Az árverés kezdete naponta reggel 9 órakor.

Az árverési feltételek a helyszínen fognak a közönségnek tudomására hozatni.

Mezőhegyes, 1903. év június hó 30-án.

Magyar királyi állami
ménésparancsnokság.**Thierry A. gyógyszerész.
Csoda-Balzsama.**

A legjobb házi gyógyszer étvágy zavaroknál, gyengeség, rossz érzésellen, enyhíti a köhögést, nyálkát feloldja, tisztítja. 12 kis vagy 6 kettős üvegben franko 4 korona. Kapható:

Thierry A. gyógyszerésznél,
Pregrada bei Rohitsch—Sauerbrun.

— Valódi csakis a mellékelt jegy mellett. —

Utazásoknál ez a szer okvetetlen szükséges.

Főraktár Budapest TÖRÖK I. gyógyszerésznél, Zágrábban MITTELBACH S. gyógyszerésznél, Bécsben BRADY G. gyógyszerésznél. A.

IGLÓFÜRED

KLIMATIKUS GYÓGYHELY ÉS GYÓGYFÜRDŐ : SZEPESMEGYÉBEN, IGLÓ VÁROS HATÁRÁBAN, 580 m., a TENGERSZINE FÖLÖTT,

ÉVAD, MÁJUS 5-től OKTÓBER -ig.

**Nyaralóhely,
Melegfürdők,**

Fenyő- és kádfürdők. NAPI SZOBAÁRAK 1 K. től 6 K.-ig.
HETI SZOBAÁRAK 7 K.-től 36 K.-ig.

A SZOBAÁRAK EGY TELJESEN FELSZERELT AGY AGYNEMŰVEL ÉRTENDŐ. **PENZIO**

CÉLSZERŰEN BERENDEZETT HIDEGVÍZGYÓGYINTÉZET.

VASUTI ÁLLOMÁS IGLÓ (Kassa-Oderbergi vasut.) BÉRKOCSI ÉS TÁRSASKOCSI ÖSSZEKÖTTETES. POSTA- és TAVIRDAÁLLOMÁS HELYBEN.

Felvilágosítással szolgál a fürdőgondnokság Iglófüreden.

Egy jó régi házi szer,

a melynek egy családban sem szabad hiányozni, ez az általánosan ismeretes

Hesz Ernő-féle Eucalyptus,

tiszta, 12 év óta Ausztraliából szállított termény. Németországba és Osztrák-Magyarországban törvényesen védve. Egy üveg ára 1 kor. 50 fill., mely soká tart, mindenki megszerezheti egészségének visszaállítására s más betegségek elkerülése végett.

Több mint 1500 hála köszönet

érkezett be taglörés, hát-, mell-, nyak fájdalmak, zsába, nehézlégzés, nátha, fejfájás, belső nemes testvégek fájdalmak, régi sebek, bőrbetegségekről.

Senki el ne mulassza, a fontos könyvet, melyben az Eucalyptus-készülékek leírva vannak, valamint azoknak hatása a feuntemlített betegségeknél, magának megrendelni. A szenvedők érdekében a könyvet mindenkinek ingyen megküldöm, ebben egész serege van az elismeréseknek a meggyógyultak részéről.

Klingenthal (Szászországban).

Hesz Ernő

Eucalyptus-szállító.

— Vigyázzunk a védjegyre. —

Kapható: Rotkschnek V. Emil, Mihalovits István, Tóth Béla, Szilcz Ferenc gyógyszerészeknél Debrecenben.

<p>Eladás súly szerint különként K. 1.50 és K. 1.90</p>	<p>Főraktár: Pásztor Gyula és Társa vaskereskedés. Debrecen.</p>	<p>Minden valóban praktikus háziasszony, a ki a zománc-edény minőségét nemcsak a szín tetsze- tősége után itéli meg, hanem a használatban való tartó- ságra és olcsóságra súlyt fektet, most csakis a szürkére zománcozott Szeccsió-edényt vesz WESTEN P. betéti Társaság. Pozsony—Ligetfalu.</p>	<p>Főraktár: Pásztor Gyula és Társa vaskereskedés. Debrecen</p>	<p>Eladás darab szerint ere- deti gyári árakban fenn fekvő gyári árlap után. —</p>
---	---	---	--	--

Részvényalírási felhívás!

Sokszor hallhatjuk azon jogos panaszt, hogy mezőgazdasági terményeink túlnyomó részét külföldi országok jól jövedelmező gyári dolgozói fel.

Köztudomású, miszerint a gyár-ipar, a munka sokszorozza meg a nyers anyag értékét. — Virágzó gyár-
ipar azonban a tőke segítségével nélkül el nem képzelhető. Meg kell tehát e segítséget társulás útján teremteni és így
lehetővé tenni hasznos vállalkozások létesítését.

Ily gondolatok vezettek tennünket, midőn városunkban egy

„Iparvállalati és Kereskedelmi Részvénytársaság“

létesítésére vállalkoztunk.

Közel 20 év óta működik városunkban a Geréby-féle ecet-gyár, melyet a volt tulajdonos örökösei áruba
bocsátottak. Meggyőződésünk szerint e gyár kelendő tőkével virágzóiparteleppé fejleszhető.

Magáévá tette tehát az alapítók értekezlete azon eszmét, hogy ezen gyárat megszerezze. Ez igen kedvező
feltételek mellett sikerült is. Deák Ferenc-utca 13. sz. alatti 354 □ öl kiterjedésű gyártelepet 60.000 korona, teljes
felszerelését pedig 20.000 korona, összesen 80.000 korona ártért hajlandók az örökösök e társaságnak átengedni.

Programmunk további rövid ismertetése:

1. A vállalat tárgya:

Az emittett ecetgyár teljes üzembe hozatala. A vállalat keretébe beilleszthető, kisebb befektetést igénylő,
nagyobb kockázattal nem járó iparágak létesítése, melyeknek termékei a napi fogyasztás tárgyát képezik.

2. A vállalat tartamát

50 évre tervezzük.

3. A részvénytőkét

2000 darab 100 koronás részvény alapján 200.000 korona képezzük, mely ösz-
szegből egyelőre 150.000 korona tehát 75% lesz befizetendő a következő részletekben:

Minden részvény után

a) aláírásakor 10% azaz 10 korona

b) legkésőbb f. é. okt. 10-ig 20 „

c) legkésőbb f. é. dec. 1-ig 20 korona

d) „ f. é. dec. 31-ig 25 „

Az első és második részlet alapítótársunk a **Debreceni Ipar- és Kereskedelmi-Banknál**
vagy a következő debreceni pénzintézeteknél fizethetők be, ahol egyúttal a részvények is jegyezhetők, u. m.:

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben, Debreceni Első Takarékpénztár, Közgazdasági-Bank R.-T. Debrecen-
ben, Takaré- és Hitelemérett Debrecenben, Debreceni Kölcsonös Segélyző-Egylet m. sz., Korona Takaré- és Hite-
szövetkezet, Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet.

A befizetésekről kiállított „Ideiglenes elismervényeket“ 1904 január 1-től kezdve a társaság Deák Ferenc-
utca 13. sz. alatti irodájában eredeti részvényekkel cseréli ki.

A további befizetések felől a közgyűlés intézkedik.

4. Alírási zárideje

f. é. október 10.

Az alapítók fentartják maguknak a jogot, hogy a társaság első igazgatóságát 3 évi időtartamra kine-
vezzék.

5. Tuljegyzés

esetén a fölsőlegessé vált jegyzések tekintetében az alakuló közgyűlés intézkedik.

Ezek után ujjal kiemeljük, hogy kizárólag a napi fogyasztásra alkalmas cikkek előállításával és árusí-
tásával kívánunk foglalkozni. Befektetésünk legjelentékenyebb részét ingatlanképezi, amely már fekvésénél fogva is
értékében csak növekedhet. S felemlítjük végül, hogy minden olyan újabb befektetéshez, mely 10.000 koronával na-
gyobb összeget igényel, esetről-esetre közgyűlési jóváhagyást kérünk.

Ezekben röviden megismertette a tevételet, bizton reméljük, hogy a nagyérdemű közönséget sikerült vál-
latunk reális voltáról meggyőzni. Ez aapon teljes bizalommal kérjük fel a t. Czím nagybecsű támogatását, mi-
szerint bennünket részvények jegyzésével megüszelni s vállalatunknak ösmerősei körében is propagandát csinálni ke-
gyeskedjék.

Debrecen, 1903. június hó 28-án.

Tisztelettel

az alapítók:

Dr. Balkányi Ede, Bárdos Géza, Berger Jenő, Bóni gyárt. és mezőgazd. r. t. Nyirbátor, dr. Bruckner Ernő, Csanak
József, Debreczeni Jenő, Gerébi Pál örökös társai nevében is, Geiger Simon, Hauer Bertalan, Hochfelder Jakab,
Kaszanyitzky Endre, dr. Kenézy Gyula, Kontsek Géza, Lovász János, Márk Endre, dr. Magoss György, Murakózy
László, dr. Nyiri Ernő, Pálffy Gábor, Rankai Béla, Serli Gusztáv, Schvarcz Dávid, Szávay Gyula, Ulrich Jenő,
Ungváry József, Vadon Sándor, Weszter István, Debreceni Ipar- és Kereskedelmi-Bank.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.